

Αθήνα, 17 Οκτωβρίου 2019

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Εσωτερικών

ΘΕΜΑ: Πρόγραμμα «Φιλόδημος»

Οι ανάγκες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προκειμένου να υλοποιηθούν απαραίτητα έργα και παρεμβάσεις, ήταν και παραμένουν ιδιαίτερα αυξημένες. Αναγνωρίζοντας τις ανάγκες αυτές, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ προχώρησε στη δημιουργία νέων και καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων (επιπρόσθετα του ΕΣΠΑ). Ο «Φιλόδημος» αποτελεί προϊόν της συνεργασίας των Υπουργείων Εσωτερικών και Οικονομίας & Ανάπτυξης και είναι πρόγραμμα στοχευμένο στις ανάγκες της Αυτοδιοίκησης. Ένα Πρόγραμμα το οποίο, από τον Φεβρουάριο του 2018 που ενεργοποιήθηκε, ξεπέρασε κάθε αισιόδοξη προσδοκία.

Το Πρόγραμμα εκκίνησε με αρχικό προϋπολογισμό 400 εκατ. ευρώ αλλά σύντομα έφτασε τα 2,391 δισ. € (Πρόγραμμα «Φιλόδημος Ι»: 2,0 δισ €, Πρόγραμμα «Φιλόδημος ΙΙ» 390,99 εκ €). Βασικό στοιχείο του είναι η δανειοδότηση των ΟΤΑ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) μέσω του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων για τη χρηματοδότηση των έργων τους. Η αποπληρωμή των δανείων καλύπτεται από πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, με αποτέλεσμα να μην επιβαρύνονται τελικά οι Δήμοι.

Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διοικητική ολοκλήρωση των έργων του «Φιλόδημου» έχει ανατεθεί στην ΜΟΔ Α.Ε.

Επιγραμματικά, οι θεματικές ενότητες του «Φιλόδημου» είναι:

- **Φιλόδημος Ι:** Ύδρευση – αποχέτευση λυμάτων – κτίρια (εμβληματικά, Δημαρχεία, σχολεία) - αγροτική οδοποιΐα – αποκατάσταση παράνομων χωματερών (ΧΑΔΑ) - εμβληματικά έργα ύδρευσης - έργα αντιπλημμυρικής προστασίας.

- **Φιλόδημος II:** συντήρηση σχολείων - παιδικές χαρές – αθλητικές εγκαταστάσεις - μηχανήματα έργου - μελέτες διαχείρισης υδάτων - μελέτες λιμενικών υποδομών των Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων και των Δημοτικών Λιμενικών Γραφείων - μελέτες και υλοποίηση μέτρων και μέσων πυροπροστασίας στις σχολικές μονάδες της χώρας - κατασκευή ραμπών και χώρων υγιεινής για την πρόσβαση και την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ σε σχολικές μονάδες.

Στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος

Έως τώρα έχουν εκδοθεί συνολικά επτά (7) προσκλήσεις και από τα δημοσιευμένα στοιχεία προκύπτει ότι έχουν ενταχθεί 502 έργα συνολικού προϋπολογισμού € 1.236.438.817,73 (περίπου δηλαδή σε ποσοστό 62% της συνολικής εξειδίκευσης του Προγράμματος), όπως αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα (ανά πρόσκληση):

α/α	Πρόσκληση	Αριθμός έργων	Π/Υ	Παρατηρήσεις
1	I (ύδρευση)	210	482.161.193,06	105 έργα είναι έργα των ΔΕΥΑ, με π/υ 237.070.357,86 €
2	II (αποχέτευση)	95	406.578.994,78	66 έργα είναι έργα των ΔΕΥΑ με π/υ 259.182.784,55 €
3	III (ΧΑΔΑ)	5	5.312.849,20	
4	IV (αγροτική οδοποιία)	132	100.718.847,03	
5	V (Κτιριακές υποδομές)	20	44.395.822,14	
6	VI (Αντιπλημμυρικά έργα)	34	101.733.551,52	4 έργα είναι έργα των ΟΤΑ Β' βαθμού με π/υ 37.215.000 €, 16 έργα είναι έργα των ΔΕΥΑ με π/υ 30.383.018,56 €.
7	VII (Εμβληματικά έργα ύδρευσης)	6	95.537.560,00	
	ΣΥΝΟΛΟ	502	1.236.438.817,73	

Πέραν των εντάξεων, το Πρόγραμμα αριθμεί πλέον των **100 δημοπρατημένων έργων και 20 συμβάσεων**. Με βάση δε, τον προγραμματισμό ενεργειών των Δικαιούχων (όπως έχει αποτυπωθεί σε σχετική αλληλογραφία μεταξύ της ΜΟΔ ΑΕ και των Δικαιούχων), αναμένεται έως τις αρχές Νοεμβρίου του 2019 να δημοπρατηθούν πάνω από 30 επιπλέον έργα.

Συνοπτική παρουσίαση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και συγκεκριμένων στοιχείων εξέλιξης του Προγράμματος.

- Οι δύο πρώτες προσκλήσεις (που αφορούν σε έργα ύδρευσης και αποχέτευσης) εκδόθηκαν στις 10 Μαΐου 2018. Για την έκδοσή τους υπήρξε στενή συνεργασία με τους θεσμικούς εκπροσώπους των Δικαιούχων (π.χ. ΕΔΕΥΑ), ενώ από την ημέρα έκδοσής τους προβλέφθηκε χρονικό διάστημα ενός μηνός έως την έναρξη υποβολών (15 Ιουνίου 2018) για την καλύτερη προετοιμασία των Δικαιούχων (κατά το διάστημα αυτό απαντήθηκαν πάνω από 100 ερωτήσεις υποψηφίων με την ανάρτηση των απαντήσεων στον σχετικό ιστότοπο του ΥΠΕΣ).
- Η διαδικασία αυτή ακολουθήθηκε και στις υπόλοιπες προσκλήσεις και είναι ένα από τα χαρακτηριστικά επιτυχίας του Προγράμματος δεδομένης της κατάλληλης ενημέρωσης και της διάχυσης της πληροφορίας, της δυνατότητας προετοιμασίας και της υποστήριξης/καθοδήγησης των Δικαιούχων.
- Τα κριτήρια αξιολόγησης και ένταξης έργων στον «Φιλόδημο» είναι αντίστοιχα με αυτά του ΕΣΠΑ.
- Στο Πρόγραμμα εντάσσονται έργα που διαθέτουν μελέτες τελικού σταδίου αρμοδίως εγκεκριμένες και θεωρημένες και όλες τις απαραίτητες συνοδές αδειοδοτήσεις. Επομένως, πρόκειται για έργα ώριμα για υλοποίηση.
- Εντάχθηκαν έργα τα οποία δεν μπορούσαν να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ (λόγω περιορισμένων πόρων από το ΕΤΠΑ στα 13 ΠΕΠ της χώρας καθώς και του Ταμείου Συνοχής). Σε αυτό το επίπεδο ο «Φιλόδημος» λειτούργησε και λειτουργεί με ένα πολύ πετυχημένο και στοχευμένο συμπληρωματικό τρόπο. Καθώς έργα ενταγμένα στα ΠΕΠ θα συμβασιοποιηθούν, θα προκύψει σταδιακά 'χώρος' (από το προϊόν των εκπτώσεων) ώστε να καταστεί δυνατή η μεταφορά πλήθους συμβασιοποιημένων και επιλέξιμων έργων του «Φιλόδημου» στο ΕΣΠΑ. Με αυτό τον τρόπο, εκτός των άλλων, ενισχύεται η απορρόφηση των ενωσιακών πόρων της τρέχουσας Προγραμματικής περιόδου (2014-2020).
- Τα ενταγμένα έργα αφορούν σε όλη τη χώρα ενώ έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους ορεινούς, τους νησιωτικούς και τους απομακρυσμένους Δήμους. Σε αυτό το σημείο ιδιαίτερα σημαντική είναι η υποστήριξη της ΜΟΔ Α.Ε προς τους διοικητικά «αδύναμους» μη επαρκείς Δικαιούχους.
- Τα έργα που αφορούν σε ύδρευση, αποχέτευση και αντιπλημμυρικές υποδομές είναι σε συμμόρφωση με το «κοινοτικό κεκτημένο» καθώς και σε συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα

Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ – 1^η αναθεώρηση) και τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ), στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης περιβαλλοντικής προστασίας και συμβατής από στρατηγικής άποψης διαδικασίας.

- Ειδικότερα στις αποχετεύσεις λυμάτων, αξίζει να επισημανθεί ότι στην αντίστοιχη Πρόσκληση II εισήχθησαν για πρώτη φορά εύλογα μοναδιαία κόστη στα κριτήρια αξιολόγησης προς αποφυγή δαπανηρών/μη βιώσιμων έργων. Έως σήμερα έχουν ενταχθεί έργα οικισμών Γ' προτεραιότητας (δηλαδή άνω των 2.000 κατοίκων) που δεν μπορούσαν να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ και αποτελεί υποχρέωση της χώρας να υλοποιηθούν, αλλά και έργα σε μικρότερους οικισμούς σε περιοχές με περιβαλλοντική ευαισθησία (Άρθρα 6 & 7 του ΠΔ 51/2007) καθώς και ημιτελή έργα προκειμένου να καταστούν λειτουργικά. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η χρηματοδότηση που έχει δοθεί σε έργα αναβάθμισης Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) ηλικίας άνω της 20ετίας, διασφαλίζοντας έτσι την ομαλή λειτουργία, την επίτευξη των ποιοτικών ορίων εκροής καθώς και την δυνητική επαναχρησιμοποίηση εκροών για επωφελείς χρήσεις (άρδευση κλπ).
- Μέσω της Πρόσκλησης III δόθηκε η μοναδική δυνατότητα για την χρηματοδότηση της αποκατάστασης και των τελευταίων ΧΑΔΑ της χώρας, έργα τα οποία δεν είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ και τα οποία πρέπει πλέον να ολοκληρωθούν για την πλήρη και οριστική συμμόρφωση της χώρας μετά την καταδίκη από το ΔΕΕ (καταβολή του εξαμηνιαίου προστίμου έως την πλήρη συμμόρφωση).
- Στο πεδίο των αντιπλημμυρικών έργων (Πρόσκληση VI), έχουν χρηματοδοτηθεί έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε περιοχές οι οποίες περιλαμβάνονται στις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ) των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, όπως αυτές έχουν χαρακτηριστεί και περιγράφονται στα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμυρών (ΣΔΚΠ). Επιπλέον, στον τομέα των αντιπλημμυρικών έργων, ο Φιλόδημος φέρνει μία καινοτομία: Μαζί με τα έργα δίνεται η δυνατότητα χρηματοδότησης και δράσεων πρόληψης και προειδοποίησης, ώστε να επιτευχθεί ο συνδυασμός έργων και πολιτικής προστασίας στο πλαίσιο μίας απολύτως ολιστικής και ρεαλιστικής προσέγγισης.
- Η Πρόσκληση των εμβληματικών έργων ύδρευσης (Πρόσκληση VII) έδωσε λύση σε υδρευτικά προβλήματα Δήμων ή/και ομάδας Δήμων με διαχρονικά και υπερ-τοπικά υδρευτικά ζητήματα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα εξωτερικών υδραγωγείων ηλικίας άνω των 40 ετών, τα οποία, με βάση τις εθνικές προδιαγραφές, έχουν παύσει πλέον να εξυπηρετούν το σκοπό τους (ήτοι την περίοδο σχεδιασμού τους) και είναι ουσιαστικά 'σαν να μην υπάρχουν' (π.χ. εξωτερικό υδραγωγείο Αγρινίου). Χρηματοδοτήθηκαν, επίσης, ιδιαίτερα σημαντικά έργα αξιοποίησης υφιστάμενων ταμειυτήρων για την υδροδότηση ευρύτερων περιοχών, όπως π.χ. οι ταμειυτήρες Αμαρίου και Γαδουρά.
- Η ανταπόκριση των Δικαιούχων στην Πρόσκληση IV, που αφορά σε έργα για την εξασφάλιση της εύκολης και ασφαλούς προσπελασιμότητας στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, στις αγροτικές περιοχές, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, ήταν ιδιαίτερα αυξημένη. Ενδεικτική είναι η ένταξη ήδη 132 έργων με εκτεταμένη γεωγραφική διασπορά. Πρόκειται για μία δράση η οποία με την παράλληλη βελτίωση και εκσυγχρονισμό των καλλιεργητικών μεθόδων (πρόσβαση μηχανών, εύκολη διακίνηση της παραγωγής κλπ) συμβάλλει τα μέγιστα στη βελτίωση της

ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων, με θετικές επιπτώσεις στο αγροτικό εισόδημα της χώρας.

- Ιδιαίτερα μεγάλη ήταν η ανταπόκριση των Δικαιούχων και στην Πρόσκληση V για: (α) την επανάχρηση δημοτικών κτιρίων, αρχιτεκτονικής αξίας και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, (β) την επανάχρηση ανενεργών εμβληματικών δημοτικών κτιρίων, άνω των 100 τ.μ. που βρίσκονται εντός οικισμού, (γ) την κατασκευή – ανέγερση νέων δημαρχιακών κτιρίων ή/και επέκταση υφιστάμενων και (δ) την ανέγερση ή επέκταση σχολικών κτιρίων προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσια, γενικά λύκεια (ΓΕΛ), επαγγελματικά λύκεια (ΕΠΑΛ)) και ειδικών σχολείων. Το Πρόγραμμα ήδη αριθμεί 20 ενταγμένα – σημαντικά έργα.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το Πρόγραμμα «Φιλόδημος» αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια επίτευξης βιώσιμων συνθηκών διαβίωσης των πολιτών στους Δήμους της χώρας. Ως τέτοιο έχει ήδη αγκαλιαστεί και χαιρεί εκτίμησης από όλους τους Φορείς της Αυτοδιοίκησης.

Πρόκειται για ένα χρηματοδοτικό εργαλείο στο οποίο υπέβαλαν αιτήσεις Δικαιούχοι μετά από μία διαδικασία εξειδίκευσης δράσεων και έκδοσης Προσκλήσεων που χαρακτηρίστηκαν από στέρεο τεχνικό υπόβαθρο, διαβούλευση, ενώ δόθηκε επαρκής χρόνο προετοιμασίας. Οι προτάσεις αξιολογήθηκαν άμεσα χωρίς να γίνει έκπτωση στα κριτήρια αξιολόγησης και στην ωριμότητα και σκοπιμότητα των έργων.

Με την υπ' αρ. πρωτ. Ε/218/8-10-2019 εγκύκλιο, που αναρτήθηκε στη Διαύγεια, καλούνται μεταξύ άλλων και οι Δήμοι να καταρτίσουν πρόγραμμα προβολής του έτους 2020, στο οποίο προφανώς θα συμπεριληφθούν τα έργα και οι δράσεις του Προγράμματος «Φιλόδημος». Πέραν, όμως, της επικοινωνίας και της διαφημιστικής δραστηριότητας, σε αυτή τη χρονική στιγμή, οι δημοπρατήσεις έργων πληθαίνουν, το πρόγραμμα δημιουργεί υποχρεώσεις και νομικές δεσμεύσεις, ανοίγοντας το δρόμο για την υλοποίηση σημαντικών έργων για τις τοπικές κοινωνίες. **Η απρόσκοπτη συνέχιση της αξιολόγησης προτάσεων και ιδίως της παρακολούθησης της εξέλιξης των ήδη ενταγμένων έργων, αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την ομαλή εξέλιξη και επιτυχία του Προγράμματος.**

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάται ο κ. Υπουργός Εσωτερικών:

1. Γιατί δεν έχουν ακόμα υπογραφεί οι αποφάσεις ένταξης κρίσιμων έργων ύδρευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, αποχέτευσης, κτιριακών υποδομών, αποκατάστασης ΧΑΔΑ και αγροτικής οδοποιίας, προϋπολογισμού ύψους 100 εκ €, τα οποία εκκρεμούν προς ένταξη στο

Υπουργείο Εσωτερικών από τον Ιούνιο του 2019; Από τον Ιούλιο του 2018 έως τον Ιούνιο του 2019 ο ρυθμός εντάξεων ημερησίως είχε φτάσει τα 3,5 εκ €.

2. Γιατί καθυστερεί η ένταξη έργων αποκατάστασης των ΧΑΔΑ τη στιγμή μάλιστα που η χώρα επιβαρύνεται με πρόστιμα λόγω της καταδίκης από το ΔΕΕ;

3. Ποιος είναι ο προγραμματισμός του Υπουργείου για τα κρίσιμα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας που έχουν αιτηθεί χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα «Φιλόδημος» αλλά δεν επαρκεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της σχετικής Πρόσκλησης ώστε να ενταχθούν ;

4. Υπάρχει συντονισμός ενεργειών στον κρίσιμο τομέα της παρακολούθησης των έργων αμέσως μετά την ένταξή τους στο Πρόγραμμα; Ποιές είναι οι ενέργειες για την υποστήριξη των Δικαιούχων του Προγράμματος στη φάση δημοπράτησης και υλοποίησης των ενταγμένων έργων;

5. Ποιες είναι οι προθέσεις του Υπουργείου αναφορικά με την αξιοποίηση των προϊόντων έκπτωσης από τα συμβασιολογημένα έργα; Με ποιο τρόπο θα αξιοποιηθούν οι εκπτώσεις προς όφελος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

6. Γιατί έχουν σταματήσει οι εντάξεις στο πρόγραμμα [«Φιλόδημος II»](#) έργων που αφορούν στη συντήρηση υφισταμένων ή κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων, βελτίωσης και συντήρησης των λιμενικών υποδομών των Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων και των Δημοτικών Λιμενικών Γραφείων, κατασκευή ραμπών και χώρων υγιεινής για την πρόσβαση και την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ σε σχολικές μονάδες, κλπ ; Ποιος είναι ο προγραμματισμός του Υπουργείου για τις εντάξεις αυτών των έργων;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Σκουρλέτης Παναγιώτης(Πάνος)

Χαρίτσης Αλέξανδρος(Αλέξης)

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αγαθοπούλου Ειρήνη-Ελένη

Αλεξιάδης Τρύφωνας

Βαρδάκης Σωκράτης

Βέττα Καλλιόπη

Γιαννούλης Χρήστος

Γκαρά Αναστασία

Γκιόλας Γιάννης

Δραγασάκης Γιάννης

Δρίτσας Θεόδωρος

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ηγουμενίδης Νίκος

Θραψανιώτης Μανόλης

Καλαματιανός Διονύσης

Καρασαρλίδου Φρόσω

Κασιμάτη Ειρήνη(Νίνα)

Κάτσης Μάριος

Καφαντάρη Χαρά

Λάμπας Σπυρίδων

Μάλαμα Κυριακή

Μαμουλάκης Χαράλαμπος

Μάρκου Κώστας

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μιχαηλίδης Ανδρέας

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Αικατερίνη

Ξενογιαννακοπούλου Μαριλίζα

Παπανάτσιου Αικατερίνη

Πέρκα Θεοπίστη

Πολάκης Παύλος

Σαντορινιός Νεκτάριος

Σαρακιώτης Ιωάννης

Σκούφα Μπέττυ

Σπίρτζης Χρήστος

Συρμαλένιος Νίκος

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος

Φάμελλος Σωκράτης

Φωτίου Θεανώ

Χρηστίδου Ραλλία

Ψυχογιός Γεώργιος